

פעילות קרנות הביטוח הלאומי 2015-2016

להלן סקירה קצרה בנוגע לפעילות קרנות הביטוח הלאומי:

1. תהליך העבודה בקרנות

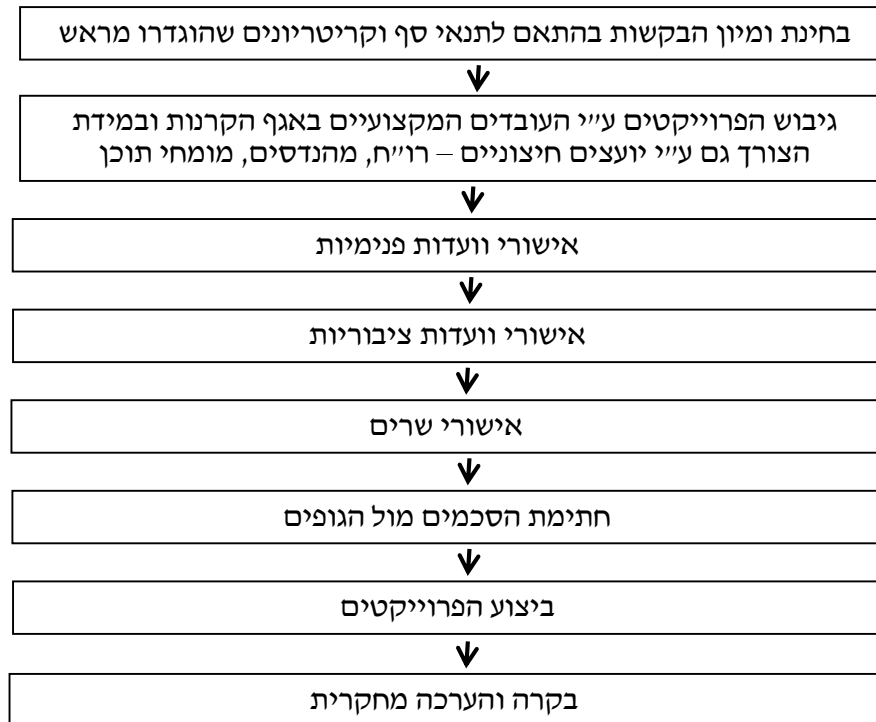
קרנות הביטוח הלאומי הן קרנות לאומיות לפיתוח שירותים חברתיים לאוכלוסיות בסיכון. הקרנות מסייעות בליווי מקצועי ובמימון של פרויקטים לפיתוח תשתיות ושל תכניות הפעלה לקידום ולשיפור איכות החיים של אוכלוסיות היעד המרכזיות של המוסד לביטוח לאומי: אנשים עם מוגבלויות, קשישים, ילדים ובני נוער בסיכון, נפגעי עבודה, מקבלי הבטחת הכנסה ומבטלים.

אגף הקרנות הוקם בשנת 2002 בכדי לרכז תחת קורת גג אחת את עבודת קרנות הביטוח הלאומי. כיום, פועלות במסגרת האגף חמש קרנות: הקרן לפיתוח שירותים לנכים, קרן סיעוד, קרן לילדים ונוער בסיכון, קרן מפעלים מיוחדים וקרן מנוף. הקרנות פועלות מכוח חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995, ופעילותן מעוגנת בתקנות ובתקנונים של המוסד לביטוח לאומי וכפופה לאישורי וועדות פנימיות וחיצוניות ובחלקן גם לאישורו של שר הרווחה והשירותים החברתיים (בקרן סיעוד – נדרש גם אישור שר האוצר).

בקשות לסיוע מגיעות לקרנות בשתי דרכים מרכזיות:

- א. קולות קוראים ייעודיים לתחומי תוכן
- ב. בקשות יזומות בהתאם לתחומי תוכן שהוגדרו בתכנית העבודה השנתית

שלבי העבודה המרכזיים בעבודת הקרנות הינם כדלקמן:

להלן רשימה חלקית של תנאי סף וקריטריונים מרכזיים המשמשים לבחינת בקשות בקרנות:

ברמה המנהלית

- ✓ עדיפות לחתך סוציו אקונומי נמוך (אשכולות 1-4)
- ✓ Matching של הגוף המבקש לפי אשכול סוציו אקונומי
- ✓ ניסיון קודם מוכח בתחום
- ✓ השירות אינו מתחייב מכוח חוק
- ✓ ניהול תקין ואיתנות פיננסית

ברמה המקצועית

- ✓ היקף אוכלוסיית היעד, בדגש על מקבלי קצבאות וסיוע ממשלתי
- ✓ המלצת משרד ממשלתי ו/או רשות מקומית
- ✓ רציונל, מטרות ויעדים
- ✓ המשכיות לאחר תקופת הסיוע
- ✓ דגש על שירותים חדשניים בעלי פוטנציאל להטמעה רחבה

כמו כן, בקרן לפיתוח שירותים לנכים ובקרן סיעוד, העוסקות בפיתוח תשתיות פיזיות לשירותים חברתיים, ולכן תקציבן גבוה מתקציב יתר הקרנות העוסקות בפיתוח תכניות הפעלה, מוגבל הסיוע לפרוייקט עד לסכום של 2.45 מיליון ₪ (2.8 מיליון ₪ ליישובים מאשכולות למ"ס 1-4 וליישובי קו עימות) ו-3.25 מיליון ₪, בהתאמה*. בנוסף, כאמור לעיל, ה-Matching הנדרש מהגופים הינו דיפרנציאלי בהתאם לאשכול הסוציו-אקונומי של הרשות המקומית בה פועל השירות (בין 50% ל-90%).

* השנה נתחיל בקרן לפיתוח שירותים לנכים במסלול חדש לעד 4 פרוייקטים גדולים בשנה שיוכלו לקבל סיוע בהיקף של כ-4 מיליון ₪

2. פירוט עבודת הקרנות

הקרן לפיתוח שירותים לנכים

הקרן מסייעת לרשויות מקומיות ולעמותות מגזר שלישי לפתח שירותים לאנשים עם מוגבלות כדי לשלבם בחברה ובעבודה ולשפר את רווחתם, וכן פועלת לשיפור איכות חייהם של אנשים עם מוגבלות קשה המתקשים להשתלב בחברה. הקרן מסייעת בפיתוח תשתיות ובהצטיידות במגוון תחומים: מסגרות לגיל הרך, החינוך המיוחד, שיקום תעסוקתי, דיור מוגן בקהילה, פעילויות פנאי, ספורט ושמירה על אורח חיים בריא, שיפור התנאים הפיזיים ואיכות החיים במוסדות חוץ-ביתיים ורכישת ציוד לשיקום, סיוע בהנגשת אתרים ומבנים ציבוריים לאנשים עם מוגבלויות, ועוד. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי - (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 220, והיא פועלת על פי תקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם ועדת הנכות של מועצת המוסד.

להלן התפלגות הסיוע של הקרן ב-2015 לפי תחומים (ע"פ הסכמים שנחתמו):

תחום	סכום סיוע מאושר
שיקום תעסוקתי	28,390,679 ₪
גיל רך	22,776,618 ₪
פעילות פנאי וספורט	15,156,771 ₪
חינוך מיוחד	13,574,898 ₪
דיור מוגן	10,831,971 ₪
נגישות	5,150,529 ₪
סידורים חוץ ביתיים	4,998,267 ₪
מרכז רב שירותים	3,275,227 ₪
ציוד שיקומי	2,205,077 ₪
עסקים חברתיים	1,990,625 ₪
שונות	857,408 ₪
סה"כ	109,208,070 ₪

תקציב הקרן בשנת 2016 : 110 מיליון ₪ .
להלן האומדן התקציבי לשנת 2016 לפי תחומים :

תחום	אומדן תקציבי
הגיל הרך	18-28 מיליון ₪
חינוך מיוחד	11-17 מיליון ₪
שירותים בקהילה	17-25 מיליון ₪
דיור במוסדות	10-14 מיליון ₪
דיור קהילתי	22-34 מיליון ₪
פנאי, חברה וספורט	13-19 מיליון ₪
ציוד שיקומי	6-8 מיליון ₪
תעסוקה	10-14 מיליון ₪

- נושאים מרכזיים **חדשים** העומדים על סדר יומה של הקרן לשנים הקרובות :
- ✓ עידוד מעבר של דיירים ממעונות פנימייה של משרד הרווחה למגורים בקהילה
 - ✓ העצמת השילוב של אנשים עם מוגבלות בפעילות פנאי, בדגש על פעילות משלבת במתנ"סים וכיוצא בזה
 - ✓ פיתוח טכנולוגיות תומכות לאנשים עם מוגבלויות

הקרן מסייעת לגופים בפיתוח שירותים לקשישים מוגבלים בקהילה ובמוסדות. הסיוע ניתן לפיתוח תשתיות ולהצטיידות למסגרות בקהילה (כמו מרכזי יום ומועדוני מופת) ובמוסדות (בתי אבות ציבוריים ופרטיים), וכן לפיתוח מודלים חדשניים לתפעול מסגרות לקשישים מוגבלים בקהילה ובמוסדות. בנוסף, מסייעת הקרן בפיתוח תכניות מניעה לקשישים העלולים להידרדר מבחינה בריאותית: לחצני מצוקה חכמים לקשישים דמנטיים, קהילה תומכת במסגרת סל שירותי סיעוד בבית הקשיש וקבוצות תמיכה לבני משפחה מטפלים. כמו כן, עוסקת הקרן בפיתוח הכשרות לכח אדם בבתי אבות ולמטפלים על מנת לשדרג את כח האדם העוסק בזקנה. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי - (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 237.

להלן התפלגות הסיוע של הקרן ב-2015 לפי תחומים (ע"פ הסכמים שנחתמו):

תחום	סכום סיוע מאושר
שירותים בקהילה	₪ 24,359,602
דיור במוסדות	₪ 13,880,811
מחקר	₪ 243,300
סה"כ	₪ 38,483,713

תקציב הקרן בשנת 2016: 39 מיליון ₪.

להלן האומדן התקציבי לשנת 2016 לפי תחומים:

תחום	אומדן תקציבי
דיור במוסדות - בתים סיעודיים	עד 5 מיליון ₪
דיור במוסדות - שדרוג מיטות סיעוד מורכב ושיקום	עד 5 מיליון ₪
דיור במוסדות - בתי אבות ציבוריים	עד 10 מיליון ₪
שירותים בקהילה - מרכזי יום לקשישים	עד 16 מיליון ₪
שירותים בקהילה - מועדונים	עד 3 מיליון ₪
שירותים בקהילה - משפחות מלוות לקשישים	עד מיליון ₪
שירותים בקהילה - סיוע ברכישת מתקני פנאי	עד 200 אלף ₪

נושאים מרכזיים **חדשים** העומדים על סדר יומה של הקרן לשנים הקרובות:

- ✓ פיתוח מודל אינטגרטיבי בין משרדי לטיפול בקשישים עם צרכים מורכבים (בריאותיים וחברתיים)
- ✓ התכנית הלאומית לדמנציה
- ✓ פיתוח טכנולוגיות חדשניות תומכות לקשישים סיעודיים

קרן מפעלים מיוחדים

הקרן מסייעת לגופים ציבוריים ופרטיים לפתח שירותים חברתיים בעלי מרכיב ניסיוני וחדשני במגוון תחומים ואוכלוסיות, רובן כאלה המוגדרות בסיכון: משפחות בעוני ובאבטלה, קשישים, אנשים עם צרכים מיוחדים ועוד. הקרן רואה את פעילותה כ"קרן הון-סיכון חברתית" המעניקה ידע וניסיון מקצועי בפיתוח שירותי רווחה, משתתפת במימון השירות ובמימון ההערכה המחקרית. בהתאם לייעודה, הקרן פועלת רבות במיזמים משותפים עם משרדי ממשלה לפיתוח ושדרוג שירותים חברתיים חדשניים. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשנ"ה – 1995, סעיף 36, והיא פועלת על פי תקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם וועדות מועצת המוסד.

להלן התפלגות הסיוע של הקרן ב-2015 לפי תחומים (ע"פ הסכמים שנחתמו):

תחום	סכום סיוע מאושר
עסקים חברתיים	₪ 5,971,875
סיעוד	₪ 1,611,160
הנגשה	₪ 1,421,921
דיור עצמאי	₪ 1,394,540
חינוך	₪ 1,049,546
השכלה גבוהה	₪ 907,400
פיתוח מנהיגות	₪ 900,000
פעילות פנאי	₪ 757,000
צעירות בסיכון	₪ 734,800
שיקום תעסוקתי	₪ 730,276
מחקר	₪ 477,125
בטיחות ילדים	₪ 378,000
מניעת עוני	₪ 218,968
סה"כ	₪ 16,552,611

תקציב הקרן בשנת 2016: 21 מיליון ₪.

להלן האומדן התקציבי לשנת 2016 לפי תחומים:

תחום	אומדן תקציבי
חממה למיזמים חברתיים	כ- 6 מיליון ₪
תכניות חדשניות לאוכלוסיות מיוחדות	כ- 4 מיליון ₪
תכניות חדשניות לצעירות בסיכון	כ- 3.5 מיליון ₪

נושאים מרכזיים **חדשים** העומדים על סדר יומה של הקרן לשנים הקרובות:

- ✓ הרחבת מיזם 'מהפכה בהשכלה גבוהה' למוסדות טכנולוגיים ולקורסים להכשרה מקצועית
- ✓ תכניות לקידום אורח חיים בריא לאנשים עם מוגבלות

קרן לילדים ונוער בסיכון

הקרן פועלת החל משנת 2004, לקדם את הטיפול בילדים ובני נוער בסיכון שטרם מלאו להם 18 שנים הנמצאים בסיכון בשל הזנחה, התעללות, אלימות ופגיעה מינית, לרבות ילדים ובני נוער שעברו על החוק, משתמשים בסמים או חשופים לתנאי חיים מסכנים. במקרים מיוחדים, פועלת הקרן גם בקרב אוכלוסיית הצעירים בסיכון (עד גיל 23). פעילותה של הקרן מכוונת לפיתוח והטמעת מודלים ותוכניות מערכתיות בהתאם לצרכים של אוכלוסיית היעד.

הקרן בעשייתה מהווה זרוע ארוכה של המוסד לביטוח לאומי, ופועלת להשקעה חברתית בצמצום פערים חברתיים, היחלצות מעוני ושילוב העתידי של ילדים ונוער בסיכון כאזרחים יצרניים ותורמים, נטולי תלות בגמלאות המוסד. לקרן שיתופי פעולה משמעותיים עם משרדי הרווחה, החינוך, הבריאות, הקליטה והכלכלה, כמו גם מיזמים משותפים עם קרנות פרטיות, ארגונים ציבוריים וארגונים עסקיים.

פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי - (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 74, והיא פועלת על פי תקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם וועדות מועצת המוסד.

להלן התפלגות הסיוע של הקרן ב-2015 לפי תחומים (ע"פ הסכמים שנחתמו):

תחום	סכום סיוע מאושר
מסוגלות תעסוקתית	₪18,713,676
עסקים חברתיים	₪1,990,625
חינוך להורות	₪674,800
מחקר	₪24,160
סה"כ	₪21,403,261

תקציב הקרן בשנת 2016: 20 מיליון ₪.

להלן האומדן התקציבי לשנת 2016 לפי תחומים*:

תחום	אומדן תקציבי
אלימות ברשתות החברתיות	כ- 1.5 מיליון ₪
משפחות החיות בעוני	כ- 5 מיליון ₪
חממה למיזמים חברתיים	כ- 3 מיליון ₪

* הקרן נמצאת בימים אלו בעיצומו של תהליך למידה אסטרטגי במסגרתו נערכה פנייה לקבלת רעיונות מהציבור (R.F.I) ונבדקים תחומי תוכן בתחומי ילדים ונוער בסיכון בהם נדרש פיתוח מודלים חדשים. לאחר מיצוי התהליך האסטרטגי עתידה הקרן לפרסם קול קורא בנושא נוסף (אומדן תקציבי: כ-3 מיליון ₪).

כמו כן, הקרן תחתום בשנה זו על הסכמים בנושאים שאושרו בשנה שעברה אך טרם נחתמו בגינם הסכמים (קידום בני נוער יוצאי אתיופיה, משפחות בהזנחה ועוד).

נושאים מרכזיים חדשים העומדים על סדר יומה של הקרן לשנים הקרובות:

- ✓ מכינות לבני נוער וצעירים בסיכון
- ✓ אוכלוסיות מיוחדות – כגון: נערות בסיכון
- ✓ בריאות הנפש

קרן מנוף

קרן מנוף מיועדת למימון פעולות למניעת תאונות בעבודה ולעידוד תכניות להגברת הבטיחות והגהות - מימון מחקרים בתחום הבטיחות והגהות בעבודה ויישום מסקנותיהם במפעלים; פיתוח ושיפור אמצעי בטיחות חדשניים; איתור סיכונים מקצועיים ומפגעים בטיחותיים במקומות עבודה; וסיוע ברכישת אמצעי בטיחות חדשניים, בפעולות הסברה והדרכה ובמצעי הסברה ופרסום. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי - (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 149, והיא פועלת על פי התקנות הנלוות לחוק ועל פי התקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד.

להלן התפלגות הסיוע של הקרן ב-2015 לפי תחומים (ע"פ הסכמים שנחתמו):

תחום	סכום סיוע מאושר
הסברה והדרכה	₪ 3,892,096
סקר סיכונים	₪ 3,077,494
ניסוי במפעל	₪ 1,290,213
סה"כ	₪ 8,259,803

תקציב הקרן בשנת 2016: 9 מיליון ₪.

להלן האומדן התקציבי לשנת 2016 לפי תחומים*:

תחום	אומדן תקציבי
מניעת חשיפה לרעש	כ- 2 מיליון ₪
מניעת חשיפה לסליקה	כ- 2 מיליון ₪
מניעת חשיפה עורית לחומרים מסוכנים	כמיליון ₪
מניעת יושבנות	כ- 0.5 מיליון ₪

* בנוסף לנושאים אלו, הקרן תסייע בשנה זו לפרויקטים בנושאים הקבועים שעל סדר יומה: מחקרים, סקרי סיכונים, טכנולוגיה והסברה והדרכה

3. ניצול תקציבי

בשנת 2015 חתמו הקרנות על הסכמים לפיתוח שירותים חברתיים בסכום של כ- 194 מיליון ₪ (96% ניצול תקציבי), כמפורט בטבלה להלן. באפשרותנו להעביר פרויקטים לאחר אישור וועדות ושרים לחתימת הסכם בשנת העבודה הבאה בגובה עד 20% מתקציב הקרנות, ולעיתים אנו בוחרים לעשות כן.

קרו	תקציב 2015	סכומים נחתמו בגינם הסכמים	ניצול %תקציבי
נכים	111 מלש"ח	109 מלש"ח	98%
סיעוד	41 מלש"ח	38 מלש"ח	93%
מפעלים מיוחדים	19 מלש"ח	17 מלש"ח	89%
ילדים	22 מלש"ח	21 מלש"ח	95%
מנוף	9 מלש"ח	8 מלש"ח	89%
סה"כ	202 מלש"ח	194 מלש"ח	96%

עד כה, **בשנת 2016** נחתמו הסכמים או אושרו בוועדות השונות טרם חתימה פרויקטים לפיתוח שירותים חברתיים בסכום של כ-132 מיליון ₪, כמפורט בטבלה הבאה:

קרו	תקציב 2016	סכומים שאושרו / נחתמו בגינם הסכמים (עד מרץ 2016)	ניצול %תקציבי
נכים	110 מלש"ח	57 מלש"ח	52%
סיעוד*	39 מלש"ח	61 מלש"ח	159%
מפעלים מיוחדים	21 מלש"ח	11 מלש"ח	53%
ילדים	20 מלש"ח	3 מלש"ח	13%
מנוף	9 מלש"ח	80 אלף ש"ח	1%
סה"כ	199 מלש"ח	132 מלש"ח	67%

* בקרו סיעוד אושרו בוועדות השונות פרויקטים בהיקף העולה על סך ההרשאה להתחייב – ההסכמים הנוגעים לחלק מפרוייקטים אלו ייחתמו בשנת 2017

- בנוסף, תוכלו למצוא באתר חומרים להרחבה בנוגע לפעילות הקרנות:
- פירוט פרויקטים שנחתמו בגינם הסכמים בשנים 2013-2016 ופירוט פרויקטים שאושרו בוועדות בשנים 2015-2016, בחלוקה לפי סך סיוע לארגונים
 - פרק הקרנות מהסקירה השנתית 2014
 - תכנית עבודה שנתית 2016

בברכה,

עו"ד איציק סבטו,

מנהל קרנות הביטוח הלאומי